

MEMO

aan **Amsterdamse Kunstraad** dataclassificatie II.1 - Intern\gedeeld
van **AEF (Noortje van 't Klooster, Gillian Lustermans en Maarten van Poelgeest)**
datum **10 maart 2022**
onderwerp **Verantwoording gegevens en berekeningen onderzoek AEF**

In onderstaande memo benoemt AEF de gegevens en berekeningen die gehanteerd zijn om te komen tot de onderzoeksresultaten. De onderstaande onderdelen gebruikt de Kunstraad ter onderbouwing van de Investeringsrekening. Deze onderwerpen zijn een uitsnede van het totale onderzoek dat Andersson Elffers Felix (AEF) in opdracht van de Amsterdamse Kunstraad afrondt en separaat aanbiedt.

Achtereenvolgens gaan we in op de volgende vijf onderwerpen: het relatieve kunst- en cultuurbudget (per inwoner) in relatie tot bevolkingsgroei en inflatie, een vergelijking van de totale uitgaven aan kunst en cultuur (2017-2022) van vijf Nederlandse steden (Amsterdam, Den Haag, Maastricht, Rotterdam en Utrecht), een vergelijking van de uitgaven per inwoner van de zelfde steden (2017-2022), en een prognose van de benodigde middelen om o.b.v. de huidige gemiddelde bevolkingsgroei en inflatiestijging het bestaand budget in stand te houden. Tot slot leveren we in de bijlage de onderliggende cijfers.

Het effect van bevolkingsgroei en inflatie

Het aantal inwoners van Amsterdam is de afgelopen decennia flink gestegen (zie onderstaande figuur links).¹ Om het niveau van voorzieningen voor kunst en cultuur over de jaren heen op pijl te houden, moet er naast deze groei van de stad, ook nog rekening worden gehouden met de landelijke inflatie. In de periode van 2017 tot 2021 is de populatie van Amsterdam met 3,4% toegenomen.

De inflatie over deze periode kan op meerdere manieren worden bepaald. De meest gangbare methode, welke we hier ook hanteren, is de consumentenprijsindex (CPI).² Hier is voor gekozen omdat de meeste andere methoden tot een hogere inflatie zouden leiden. Het hanteren van de CPI betekent dus een zo conservatief mogelijke inschatting. Via deze methode bedraagt de inflatie over de gehele periode 2017-2021 in totaal 8,6%. Dit betekent dat de autonome groei (groei van de stad plus inflatie) neerkomt op een totaal van bijna 12%.

Om het budget voor kunst en cultuur in deze jaren te bepalen, hebben we ervoor gekozen om gebruik te maken van zogenaamde taakvelden. De taakvelden zijn door het CBS gedefinieerde posten. Elke gemeente dient (naast een begroting in een eigen opdeling) ook de verwachte baten en lasten uit te splitsen in deze taakvelden. Voor de netto uitgaven aan kunst en cultuur nemen we

¹ Het aantal inwoners op peildatum 1 januari, volgens CBS statline (<https://opendata.cbs.nl/>) is aangehouden.

² Zie CBS statline (<https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/83131ned/table?fromstatweb>) voor de jaarlijkse CPI.

zowel de baten als lasten mee voor drie verschillende taakvelden. Deze taakvelden, en wat zij omvatten, zijn als volgt:

5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

- ▶ subsidiëren van podia voor muziek, dans en toneel;
- ▶ subsidiëren gezelschappen voor muziek, dans en toneel;
- ▶ accommodaties voor beeldende kunst;
- ▶ subsidies voor beeldend kunstenaars en projecten;
- ▶ kunstaankopen waaronder kunstwerken in de openbare ruimte;
- ▶ subsidiëren van cultuuruitingen op het gebied van film en video;
- ▶ kunstzinnige vorming en cultuureducatie, bevorderen van een educatief aanbod;
- ▶ culturele manifestaties waaronder herdenkingen;
- ▶ overkoepelende organen voor kunstbeoefening.

5.4 Musea

- ▶ musea, exposities;
- ▶ archeologie, heemkunde;
- ▶ historische archieven.

5.5 Cultureel erfgoed

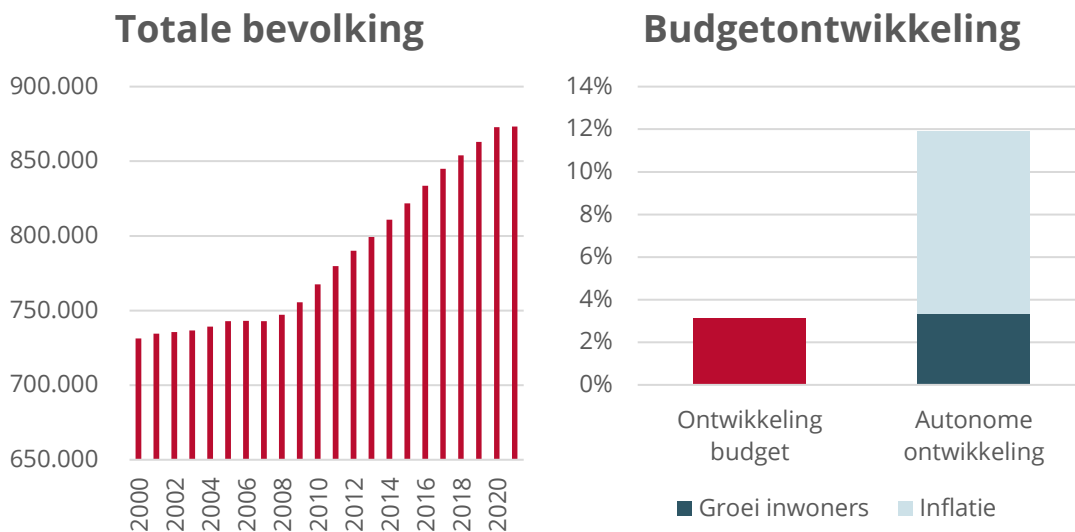
- ▶ historische gebouwen, beschermde stads- en dorpsgezichten en overige objecten met historische waarde in de publieke ruimte;
- ▶ subsidie, beheer, onderhoud, toezicht en handhaven van cultureel erfgoed;
- ▶ het (digitaal) zichtbaar maken van cultuurhistorische waarden.

Dit betekent dat kosten voor een bibliotheek, of lokale omroep niet mee worden genomen in deze definitie.³ In onderstaande tabel zijn de op deze wijze bepaalde budgetten, en het aantal inwoners, over de periode 2017-2021 opgenomen.

	2017	2018	2019	2020	2021
Inwoners	844.947	854.047	862.965	872.757	873.338
Uitgaven kunst en cultuur	145 mln	152 mln	136 mln	142 mln	149 mln

Het budget voor kunst en cultuur is in deze periode toegenomen met 3,1% (zie onderstaande figuur rechts). Dat betekent dat er feitelijk sprake is van een bezuiniging op kunst en cultuur, wanneer dit tegen de autonome ontwikkelingen wordt afgezet.

³ De bedragen uit de databank financiën decentrale overheden FINDO (<https://findo.nl/jive>) zijn gehanteerd.

Vergelijking van de totale uitgaven kunst en cultuur

Om de uitgaven aan kunst en cultuur te kunnen vergelijken tussen verschillende gemeenten, zullen ze eerst vergelijkbaar gemaakt moeten worden. Een mogelijkheid hiervoor is om ze af te zetten tegen een ander (groter) deel van de gemeentelijke begroting. Hiervoor zijn twee componenten nodig:

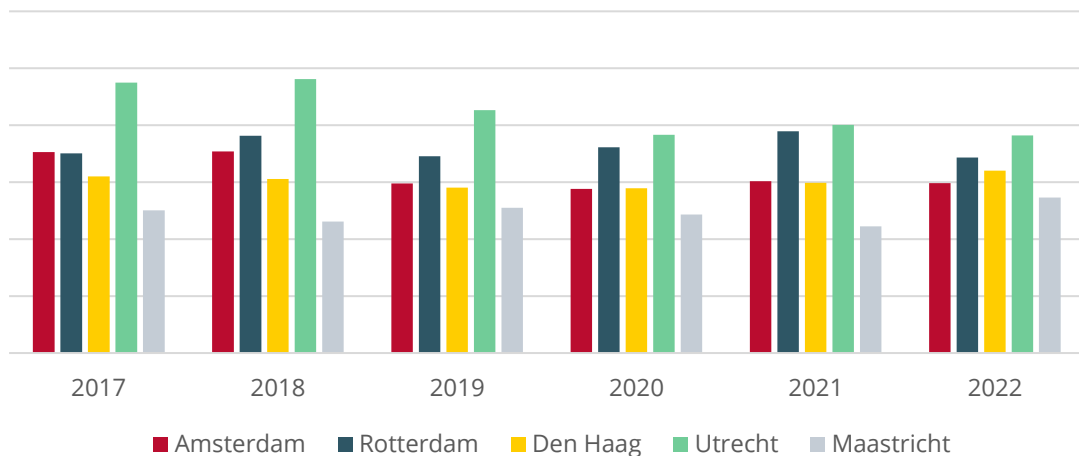
- ▶ Een afbakening van de uitgaven voor “kunst en cultuur” die voor alle gemeenten op dezelfde wijze te realiseren is.
- ▶ Een “totaal” ten opzichte waarvan de uitgaven voor kunst en cultuur afgezet kunnen worden.

De gehanteerde afbakening voor kunst en cultuur is dezelfde als beschreven in voorgaande paragraaf (CBS taakvelden 5.3, 5.4 en 5.5 vanuit de begroting). Voor het deel van de begroting waartegen we de uitgaven voor kunst en cultuur afzetten nemen we de baten en lasten van taakveld 0.7 (Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds) en alléén de baten van 3.4 (economische promotie). De reden voor het eerste taakveld is dat het gemeentefonds uit vrij te besteden middelen bestaat, waarvan de hoogte objectief bepaald wordt. Dit maakt dat het relatief vergelijkbaar is tussen gemeenten. De baten van de tweede post bestaan voor een groot deel uit toeristenbelasting. Deze post wordt meegenomen omdat de verwachting is dat uitgaven in kunst en cultuur leiden tot meer inkomsten op deze post. De uitgaven aan kunst en cultuur, en het referentiebedrag (de posten 0.7 en 3.4) zijn voor vijf gemeenten in de tabel in de bijlage opgenomen.⁴

In onderstaande figuur zijn de uitgaven voor kunst en cultuur afgezet tegen de referentieposten uit de begroting. De exacte waarde van deze verhouding is enigszins arbitrair (er had een andere definitie door de referentieposten genomen kunnen worden), maar de verschillen hiervan tussen gemeenten geven wel inzicht in de relatieve uitgaven aan kunst en cultuur. Om deze reden is er geen verticale as opgenomen.

⁴ De bedragen uit de databank financiën decentrale overheden FINDO (<https://findo.nl/jive>) zijn gehanteerd.

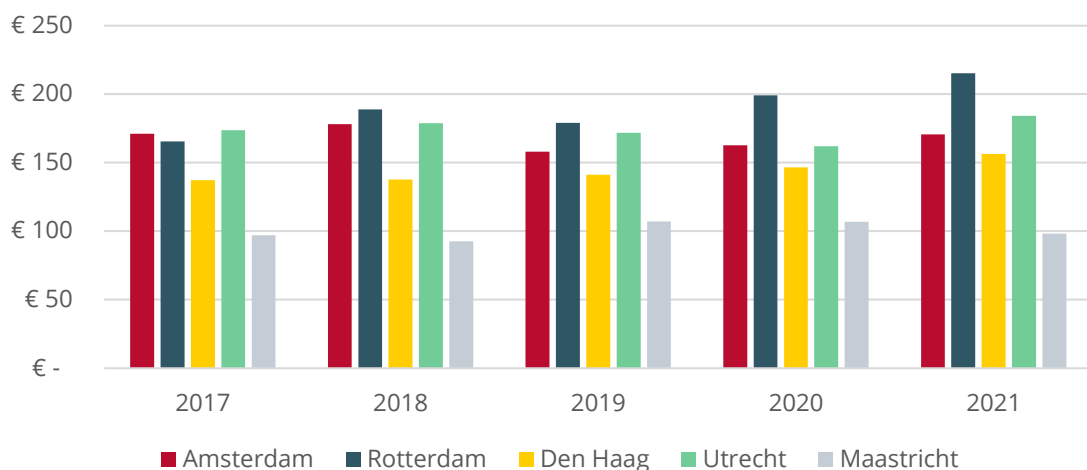
Relatieve uitgaven kunst en cultuur

Vergelijking van de uitgaven per inwoner

In onderstaande figuur is het jaarlijkse budget per inwoner voor kunst en cultuur weergegeven voor vijf gemeenten. Hiervoor is dezelfde definitie voor het budget voor kunst en cultuur gehanteerd als in de eerdere paragrafen. Ook het aantal inwoners is op dezelfde wijze bepaald als eerder. De exacte cijfers zijn samengevat in de tabel in de bijlage. Als er geen sprake zou zijn van inflatie, zou het jaarlijkse budget per inwoner gelijk moeten blijven om het bestaande voorzieningenniveau op pijl te houden.

Uitgaven kunst en cultuur per inwoner

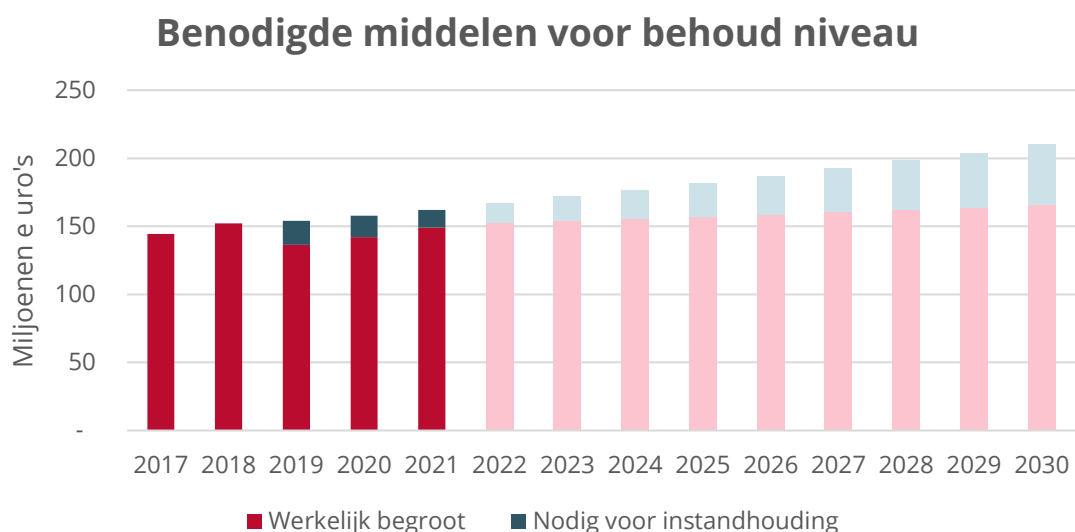
In stand houden van het bestaande budget

Omdat het aantal inwoners jaarlijks stijgt, en er sprake is van inflatie, dient het budget voor kunst en cultuur met beide ontwikkelingen mee te stijgen om het bestaande niveau van voorzieningen te kunnen handhaven. In onderstaande figuur zijn de werkelijke begrote kosten (rood) weergegeven, met daar bovenop de extra middelen die nodig zijn om te corrigeren voor groei van het aantal inwoners en inflatie (grijs). Voor de werkelijke kosten is de eerder gedefinieerde afbakening gebruikt (de taakvelden 5.3, 5.4 en 5.5). Om de extra benodigde middelen te bepalen is eerst vanuit dit totale budget een bedrag per inwoner bepaald voor 2017 (zie ook vorige paragraaf). Door een bedrag per inwoner te hanteren, wordt automatisch rekening gehouden met een eventuele groei van de stad. Dit bedrag per inwoner is vervolgens jaarlijks verhoogd met de CPI (zie de eerste paragraaf). De zo verkregen bedragen per inwoner zijn ten slotte vermenigvuldigd met het werkelijke aantal inwoners, om zo tot het budget voor kunst en cultuur te komen dat nodig zou zijn indien de groei van de stad, en de inflatie, meegenomen zouden worden.

Voor de latere jaren is gebruik gemaakt van een inschatting van het werkelijke budget voor kunst en cultuur, bevolkingsgroei en de inflatie. Onderstaand beschrijven we deze inschattingen:

- ▶ Voor de inschatting voor de groei van het werkelijke budget kunst en cultuur is gekeken naar de groei van dit budget in de periode 2017-2022. Deze groei (in totaal 7,8 miljoen), komt neer op een gemiddelde jaarlijkse groei van 1,05%. Deze gemiddelde groei is ook gehanteerd voor de jaren na 2022.
- ▶ Voor de inflatie in de jaren na 2021 is de gemiddelde inflatie van de jaren 2018-2021 genomen. Dit gemiddelde bedraagt 2,1%.
- ▶ Voor de bevolkingsgroei na 2021 is gekeken naar de gemiddelde bevolkingsgroei per jaar in de periode 2017-2021. Deze gemiddelde jaarlijkse groei van 0,82% is ook gehanteerd voor de periode na 2022.

Om het voorzieningenniveau van 2017 effectief te consolideren, zou er in 2022 ongeveer 15 miljoen euro extra nodig zijn ten opzichte van de huidige begroting. Als op dezelfde voet wordt doorgegaan, dan zal dit verschil tussen benodigde middelen voor behoud van voorzieningen en begrote middelen in 2030 groeien tot 44 miljoen euro.

Bijlage: achterliggende cijfers

In onderstaande tabel zijn de achterliggende cijfers uit de bovenstaande paragrafen opgenomen.

		2017	2018	2019	2020	2021	2022
Amsterdam	Uitgaven K&C	145 mln	152 mln	136 mln	142 mln	149 mln	152 mln
	Referentie	2.046 mln	2.151 mln	2.291 mln	2.464 mln	2.470 mln	2.550 mln
	Percentage	7,1%	7,1%	6,0%	5,8%	6,0%	6,0%
	Ontwikkeling		0,2%	-15,8%	-3,2%	4,6%	-1,1%
	Inwoners	844.947	854.047	862.965	872.757	873.338	
	Uitgaven/inw.	€ 171	€ 178	€ 158	€ 163	€ 171	
Rotterdam	Uitgaven K&C	105 mln	121 mln	115 mln	130 mln	140 mln	132 mln
	Referentie	1.499 mln	1.583 mln	1.668 mln	1.795 mln	1.801 mln	1.925 mln
	Percentage	7,0%	7,6%	6,9%	7,2%	7,8%	6,9%
	Ontwikkeling		8,8%	-9,3%	4,5%	7,7%	-11,9%
	Inwoners	634.660	638.712	644.618	651.157	651.631	
	Uitgaven/inw.	€ 166	€ 189	€ 179	€ 199	€ 215	
Den Haag	Uitgaven K&C	72 mln	73 mln	76 mln	80 mln	86 mln	93 mln
	Referentie	1.162 mln	1.201 mln	1.307 mln	1.383 mln	1.436 mln	1.448 mln
	Percentage	6,2%	6,1%	5,8%	5,8%	6,0%	6,4%
	Ontwikkeling		-1,4%	-4,9%	-0,4%	3,3%	7,1%
	Inwoners	524.882	532.561	537.833	545.838	548.320	
	Uitgaven/inw.	€ 137	€ 138	€ 141	€ 147	€ 156	
Utrecht	Uitgaven K&C	60 mln	62 mln	61 mln	58 mln	66 mln	64 mln
	Referentie	628 mln	646 mln	710 mln	756 mln	826 mln	836 mln
	Percentage	9,5%	9,6%	8,5%	7,7%	8,0%	7,6%
	Ontwikkeling		1,3%	-11,3%	-10,2%	4,6%	-4,6%
	Inwoners	343.038	347.483	352.866	357.597	359.370	
	Uitgaven/inw.	€ 174	€ 179	€ 172	€ 162	€ 184	
Maastricht	Uitgaven K&C	12 mln	11 mln	13 mln	13 mln	12 mln	16 mln
	Referentie	238 mln	246 mln	255 mln	267 mln	265 mln	286 mln
	Percentage	5,0%	4,6%	5,1%	4,9%	4,5%	5,5%
	Ontwikkeling		-7,8%	10,4%	-4,6%	-8,4%	22,5%
	Inwoners	122.753	122.723	121.565	121.575	120.227	
	Uitgaven/inw.	€ 97	€ 93	€ 107	€ 107	€ 98	